

FOTO: P-G BENITZ / STURNUS

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Stenskvättan missgynnas av modernt jordbruk och visar en negativ utveckling i Skåne. Dagens mest livskraftiga populationer finner vi sannolikt i olika hamn- och industriområden. Det var bättre på landsbygden förr, skulle nog stenskvättan ha sagt.

Stenskvättan har minskat dramatiskt i odlingslandskapet. Däremot går det hyfsat bra för arten i en del hamn-, industri- och liknande områden i människans närhet. Sin huvudsakliga utbredning i Skåne har arten emellertid alltid haft i odlingslandskapet och minskningen här kan inte kompenseras av goda bestånd i urbana miljöer. Följden har blivit att det finns betydligt färre stenskvättor i Skåne idag än under artens glansdagar. Det är inte alltid att en numerär minskning blir synlig i redovisningen av en atlasinventering. Men för stenskvättans del är bilden tydlig – arten har försvunnit från åtskilliga rutor runt om i landskapet. Igenväxta småbruksmarker förklarar sannolikt den nutida glesare förekomsten i nor-

ra Skåne medan intensifierat jordbruk är trolig förklaring till många tomma rutor i södra och västra Skåne. Kartan efter A2 ger en något missvisande bild av förhållandet i Kristianstadsområdet. Stenskvättorna finns förvisso kvar på Kristianstads-slätten, men enligt lokala ornitologer i betydligt lägre tätheter än under A1.

Stenskvättan är förhållandevis lätt att inventera. Men i takt med att arten blir allt ovanligare ökar också risken för att den missas av inventeraren. I oroväckande många rutor har blott ett eller mycket få häckande par registrerats. Å andra sidan kan nordliga häckfåglar rasta i Skåne en bra bit in i maj och en del av dessa kan ha registrerats som möjliga eller troliga

häckare. Vi gör dock bedömningen att kartorna på ett tämligen korrekt sätt visar den förändrade geografiska utbredningen för arten.

Stenskvättan har minskat även på riksplanet när det gäller den del av beståndet som häckar i odlingslandskapet. Den absoluta majoriteten av Sveriges stenskvättor (> 75 %) häckar i fjällkedjan och där har beståndet sannolikt varit stabilt under lång tid. De senaste tio åren har även beståndet nedom fjäl-len, inklusive det i Skåne varit stabilt.

FOTO: JOHN JENSEN

Kort historik

1800: En av de allmännaste fåglarna och förekommer från sydligaste Skåne (Nilsson 1858).
1944: Häckar i hela landet (Holmström 1944).
1984: Atlasen påvisade förekomst i 471 rutor varav säker eller trolig häckning i 437. Man gissade på minst 10 000 par (Andell & Nilsson 1988a).
2002: Populationstrenden 1952-2001 ansågs som minskande (Jönsson 2002).
2009: A2 visar en rejält minskad geografisk utbredning i Skåne vilket också måste innebära ett betydligt mindre numerär än under A1.

Nationell trend 30 år	Minskning
Nationell trend 10 år	Stabil
Trend i Skåne 30 år	Minskning
Trend i Skåne 10 år	Stabil
Skånsk andel av svensk pop.	1 %
Antal par i Sverige 2008	290 000
Antal par i Skåne 2008	4 000
Rödlistad 2010	Nej
Skånsk rödlista 2004	Nej
Listad i EU:s bilaga 1	Nej

	Atlas 1	Atlas 2	Förändring	Kommentar
Säker häckning	383 rutor (76 %)	253 rutor (49 %)	- 35 %	Minskning
Trolig häckning	54 rutor (11 %)	52 rutor (10 %)		
Möjlig häckning	34 rutor (7 %)	67 rutor (13 %)		
Totalt	471 rutor (93 %)	372 rutor (72 %)	- 23 %	Minskning

